

**ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Рев-161/04
Бања Лука, 28.10.2004. године**

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Бајић Петра, као предсједника вијећа, Бајагић Здравка, Савић Стевана, Гојковић Стаке и Лукић Драгослава, као чланова вијећа, у правној ствари тужиоца В. Д. из П. – П. против тужене З.У. – Г. А. П., ради заштите права из радног односа, одлучујући о ревизији тужиоца против пресуде Окружног суда у Б. Л. Ж-56/03 од 21.1.2004. године на сједници одржаној 28.10.2004. године донио је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Ревизија се уважава, укида се пресуда Окружног суда у Б. Л. Ж-56/03 од 21.2004. године и предмет враћа истом суду на поновно суђење.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у П. П-605/00 од 18.6.2002. године одбијен је тужбени захтјев тужиоца којим је тражио пресуду којом би се поништило рјешење директора тужене бр. 04-70/98 од 26.5.1998. године и одлука Управног одбора тужене бр. 04-29 од 26.6.1998. године и туженој наметнула обавеза да тужиоца врати на рад и призна му сва права по основу радног односа, тако што би му исплатила 35.154,00 КМ на име накнаде штете, 3.960,00 КМ, на име накнаде регреса, 2.970,00 КМ на име накнаде за зимницу и огрев, као и уплата доприноса који проистичу из радног односа за период 26.5.1998. до 26.5.2001. године.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Б. Л. Ж-56/03 од 21.1.2004. године жалба тужиоца се одбила и првостепена пресуда потврдила.

Благовремено изјављеном ревизијом тужиоц побија другостепену пресуду због битне повреде одредаба парничног поступка, непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примјене материјалног права, па предлаже да се нижестепене пресуде укину и предмет врати на поновно суђење односно преиначе тако што би се, како то произилази из навода ревизије, удовољило тужбеном захтјеву.

Одговор на ревизију није поднесен.

Ревизија је основана.

У овој парници тужиоц тражи да се поништи рјешење директора тужене бр. 04-70/98 од 26.5.1998. године којим је тужиоцу утврђен престанак радног односа и одлука Управног одбора тужене бр. 04-79 од 26.6.1998. године којом је одбијен приговор тужиоца против првостепеног рјешења о престанку радног односа и то рјешење одржано на снази, те да се туженој наметне обавеза да га врати на рад и призна му сва права

Позивајући се на резултате расправе првостепени суд је узео утврђеним да је тужиоц неоправдано изостао са посла седам радних дана и то: 11. и 18. априла 1998. године и 6, 7, 9, 16. и 19. маја 1998. године и закључно да је у "цијелости законито рјешење којим је тужиоцу у смислу члана 57. став 2. и 5. Закона о радним односима престао радни однос, јер да је "на несумњив начин утврђено да је тужилац изостао са посла 11 радних дана".

Другостепени суд је, позивом на "писмене изјаве Б. С., К. Љ. и М. Г.", узео утврђеним да је тужиоц "изостао са посла" у дане 11. и 18. априла 1998. године, 2, 6, 7, 9, 16, 19. и 23. маја 1998. године; да је тужитељ доказао да му се нијесу могли "ставити на терет" нерадни дани и то: 21. март 1998, 18. април 1998. године, 2. и 16. мај 1998. године и да су се тужиоцу "сигурно као неоправдани изостанци са посла у радне дане могли ставити 14. март 1998. године, 11. април 1998. године, 6, 7, 9. и 23. мај 1998. године" што да "без сумње има за посљедицу престанак радног односа по сили закона (члан 53. став 1 б/7)".

У предњем се у битном исцрпљују разлози нижестепених пресуда, а на основу њих су нижестепени судови закључили да је тужбени захтјев неоснован.

Изнијети разлози за сада не могу послужити као поуздан основ за правилно рјешење спора.

У вријеме доношења оспореног рјешења о престанку радног односа био је на снази Закон о радним односима ("Службени гласник Републике Српске", бр. 25/93, 14/94, 15/96, 21/96 и 10/98 – даље: ЗРО). По члану 53. став 1. ЗРО неоправдано изостајање с посла три радна дана узастопно или с прекидима шест дана у току календарске године је законски основ за престанак радног односа без сагласности радника.

У оспореном рјешењу по коме је тужиоцу престао радни однос наведено је да је тужиоц у току 1998. године неоправдано изостао са посла са прекидима једанаест дана, што је тужиоц оспорио у тужби и током поступка пред нижестепеним судовима, те је за правилно рјешење спора било потребно путем доступних доказа утврдити да ли су ти дани били заиста радни дани, па ако јесу, да ли је тужиоц оправдано или неоправдано изостао са посла у све те дане или само у неке од њих.

Првостепени суд је узео утврђеним да је тужиоц неоправдано изостао са посла седам радних дана у току 1998. године и то: у суботе 11. и 18. априла 1998. године, у сриједу 6. маја 1998. године, у четвртак 7. маја 1998. године, су суботе 9. и 16. маја 1998. године и у уторак 19. маја 1998. године. Преостала четири дана (суботе 14. и 21. марта 1998. године и суботе 2. и 23. маја 1998. године) које је првостепени орган рачунао у неоправдане изостанке са посла, првостепени суд уопште не спомиње у образложењу своје пресуде, па би се за сада могло узети да их првостепени суд није рачунао у неоправдане останке са посла, без обзира што је у другом дијелу образложења своје одлуке навео да је проведеним доказима на несумњив начин утврђено да је тужиоц изостао са посла једанаест дана" (не каже неоправдано). Другостепени суд је прихватио утврђење првостепеног суда да је тужиоц неоправдано изостао са посла у суботу 11. априла 1998. године, у сриједу 6. маја 1998. године, у четвртак 7. маја 1998. године, у суботу 9. маја 1998. године, али не и утврђење првостепеног суда да је тужиоц неоправдано изостао с посла у суботе 18. априла 1998. године и 16. маја 1998. године са образложењем да су ови дани били нерадни, чиме је другостепени суд, иако се о томе није изричито изјаснио, обеснажио закључак првостепеног суда да је тужиоц у току 1998. године са прекидима неоправдано изостао са посла седам радних дана, а тиме истовремено и закључак првостепеног суда да из чињеничног стања утврђеног у првостепеном поступку произилази основ за престанак радног односа из члана 57. став 2. и члана 5. ЗРО (правилно_ из члана 53. став 1 б/7 ЗРО). Другостепени суд је потврдио изреку првостепене пресуде – но за основ своје пресуде не узима исто оно чињенично стање утврђено у првостепеној пресуди него утврђује другачије чињенично стање – мијења чињенично стање утврђено у првостепеној пресуди и своју пресуду заснива на тако измијењеном чињеничном стању. Другостепени суд, наиме, позивају се на "евиденцију тужене о доласку на посао за мјесец март" и на садржину писмених изјава Б. С., К. Љ. и М. Г. утврђује да је тужиоц неоправдано изостао са посла, не само у суботу 11. априла 1998. године, у сриједу 6. маја 1998. године, у четвртак 7. маја 1998. године и суботу 9. маја 1998. године и уторак 19. маја 1998. године, како је то утврдио и првостепени суд, него и у суботе 14. марта 1998. године и 23. маја 1998. године, дакле, и у дане које првостепени суд није урачунао у дане неоправданог тужиоцевог изостанка са посла, па тако практично на тој чињеничној основи у првом степену суди о праву и правном односу који су предмет тужбе. Оваквим поступком другостепени суд је повриједио процесуално правило да

другостепени суд не може уколико не одреди расправу пред другостепеним судом, мијењати чињенично стање утврђено од првостепеног суда осим ако је првостепени суд погрешно оцијенио исправе или посредно изведене доказе, што у конкретном случају не стоји. Јер ако је првостепени суд при утврђивању чињенично стања пропустио да оцијени извјесну околност, која би могла бити од утицаја на чињенично стање, или ако у току првостепеног поступка није извиђена нека битна околност, а виши суд при разматрању првостепене пресуде нађе да стоје недостаци и у првостепеном поступку, као и да би било потребно ради правилности судске одлуке да се ти недостаци отклоне и чињенично стање допуни или исправи, онда се првостепена пресуда има укинути и ствар вратити првостепеном суду на поновно суђење, а никако да се даје нова оцјена доказног материјала који је био предмет оцјене првостепеног суда и на основу кога је утврђено једно чињенично стање. Другачије чињенично стање од онога које је утврдио првостепени суд, другостепени суд је могао утврдити само на основу главне расправе одржане пред другостепеним судом.

Како се другостепени суд при доношењу побјане одлуке није држао напријед изложеног, то је тиме починио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 354. став 1. у вези члана 373. став 1. тачка 1. Закона о парничном поступку ("Службени лист СФРЈ", број 4/77 до 35/91, те "Службени гласник Републике Српске", бр. 17/93, 14/94 и 32/94 – даље: ЗПП) који се у овом случају има примијенити у складу са одредбама из члана 456. став 1. Закона о парничном поступку ("Службени гласник Републике Српске", бр. 58/03 и 85/03 - даље: ЗПП РС) и на коју повреду ревидент описно указује у ревизији против другостепене пресуде.

Ово није једини недостатак другостепене пресуде.

Образлажући диспозитивни дио своје пресуде другостепени суд је нашао да је на основу писмених изјава Б. С., К. Љ. и М. Г. утврдио да је "тужитељ изостао са посла", поред осталих дана, 18. априла 1998. године, 2. маја 1998. године, 16. маја 1998. године и 23. маја 1998. године, јер да тужиоц "ничим није успио доказати да ове писмене изјаве нису тачне", међутим, у наставку тог образложења другостепени суд поменуте изјаве у односном дијелу не прихвата, са образложењем да се тужиоцу наведени дани нису могли ставити "на терет", јер да ти дани нису били радни, услјед чега се оправдано појављује сумња у правилност закључка нижестепених судова да су правилно и истинито утврђене чињенице које се тичу изостанка тужиоца са посла у дане који су наведени упобијаном рјешењу о престанку радног односа односно у дане који су наведени у писаним изјавама К. Љ. и свједока Б. С. и М. Г. и у евиденцији тужене коју је по захтјеву директора тужене, и мимо знања тужиоца, водила свједокиња Б. С. о одсуству тужиоца са посла у марту, априлу и мају мјесецу 1998. године. У свјетлу изнијете напомене другостепени суд је, с обзиром на исказ свједока М. Г., требао да цијени и правилност утврђеног чињеничног стања по првостепеном суду да је тужиоц, према писаној изјави К. Љ. и свједока Б. С. и М. Г., изостао са посла у сриједу 6. маја 1998. године, јер је ова свједокиња на рочишту одржаном пред првостепеним судом 18.6.2002. године одређено изјавила да је тужиоц 6. маја 1998. године "био на послу", а и да је свједокиња Б. С. тог дана раније отишла са посла, што је у супротности са садржином евиденције коју је водила ова свједокиња о њеном присуству на послу, јер је у истој навела да је била на раду цијели овај радни дан. Не може се према томе прихватити као тачно кад другостепени суд, уједно као и првостепени суд, констатује да је тужиоц неоправдано изостао са посла и 6. маја 1998. године. У односном дијелу тужиоц је жалбом оспорио закључак првостепеног суда. Другостепени суд је, међутим, тај жалбени приговор одбио као неоснован.

Код наведеног стања ствари требало је ревизију уважити и побјану другостепену пресуду укинути на основу члана 249. став 1. ЗПП РС и предмет вратити истом суду на поновно одлучивање по жалби изјављеној против првостепене пресуде.

Предсједник вијећа
Петар Бајић

За тачност отправка овјерава
руководилац судске писарне
Братић Душанка